

11 Ιουνίου 2025

«ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙΝ». Η θαυματουργή εικόνα του Πρωτάτου

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Η εφέστιος θαυματουργός εικόνα του Αγίου Όρους, «Άξιόν Εστιν», στο Πρωτάτο Καρυές

Η εικόνα και η ιστορία της

Στον ιστορικό ναό του Πρωτάτου, στο άγιο Βήμα, βρίσκεται ενθρονισμένη πάνω στο ιερό σύνθρονο η σεβάσμια και θαυματουργή εικόνα της Θεοτόκου, που επονομάζεται «Άξιον έστιν». Ονομάζεται έτσι, γιατί μπροστά σ' αυτήν την εικόνα πρωτοψαλθηκε απ' τον αρχάγγελο Γαβριήλ ο γνωστός αυτός ύμνος. «Η πάνσεπτος αύτη και αγία εικών, εξ αρχαίων και παλαιών χρόνων, εστάθη το καύχημα των Καρεών, η δόξα των Πρωτατινών, η σκέπη και προστασία των πέριξ Κελλίων», αλλά και όλου του Αγίου Όρους δόξα, καύχημα και προστασία.

Την ιστορία της εικόνας έγραψε το 1548 ο Πρώτος του Άγιου Όρους ιερομόναχος Σεραφείμ που διέπρεψε στην αρετή, τη σοφία, τη μάθηση και την ακτημοσύνη. Ως Πρώτος διοικούσε το Όρος με ευαγγελική δικαιοσύνη και σύνεση. Υπήρξε γέροντας του άγιου Διονυσίου του εν Ολύμπω, όταν εκείνος ζούσε στις Καρυές, και συνδεόταν με στενή φιλία με τον όσιο Θεόφιλο το Μυροβλύτη, που εκείνο το διάστημα ασκήτευε στη γειτονική Καψάλα, Βοήθησε ακόμη με χρήματα για την ανακαίνιση του κελίου του αγίου Θεοφίλου και έκτισε εκ θεμελίων το νάρθηκα του Πρωτάτου.

Αυτή η ιστορία-υπόμνημα δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά στο Νέο Μαρτυρολόγιο του αγίου Νικόδημου του Αγιορείτου απ' όπου αναδημοσιεύτηκε πολλές φορές. Η σπουδαιότητα του κειμένου, η ακρίβεια του στη διήγηση και η γλαφυρότητά του μας αναγκάζουν να το δημοσιεύσουμε όπως έχει.

«Σεραφείμ του Θυηπόλου υπόμνημα περί του θαύματος του γενομένου υπό του Αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τω Αγίω Όρει του Άθω· ήτοι περί του Αρχαγγελικού ύμνου του ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙΝ.

Κατά την Σκήτην του Πρωτάτου, την ευρισκομένην εις τας Καρέας, εκεί πλησίον, εν τη τοποθεσία της ιεράς Μονής του Παντοκράτορος, είναι λάκκος μέγας, όστις έχει κελλία διάφορα. Εις ένα γουν των κελλίων τούτων, έπ' ονόματι πμώμενον της Κυρίας Θεοτόκου της Κοιμήσεως, εκατοίκει ένας ιερομόναχος γέρων και ενάρετος μετά άλλου υποτακτικού. Επειδή δε ήτον συνήθεια να γίνεται αγρυπνία κάθε Κυριακήν εις την ρηθείσαν του Πρωτάτου Σκήτην, κατά το εσπέρας ενός Σαββάτου, θέλοντας να υπάγη ο προρρηθείς γέροντας εις την αγρυπνίαν, λέγει τω μαθητή αυτού· Τέκνον, εγώ μεν υπάγω διά να ακούσω την αγρυπνίαν, ως σύνηθες· συ δε μείνον εις το κελλίον, και ως δύνασαι ανάγνωθι την Ακολουθίαν σου· και ούτως απηλθεν. Αφ' ου δε η εσπέρα παρήλθεν, ιδού κρούει τις την θύραν του κελλίου· ο δε αδελφός έδραμε και την άνοιξε, και βλέπει, ότι ήτον ξένος μοναχός, αγνώριστος εις αυτόν όστις εισελθών, έμεινεν εις το κελλίον την νύκτα εκείνην.

Εν τη ώρα δε του όρθρου, αναστάντες, έψαλλον και οι δύο την Ακολουθίαν όταν δε ήλθον εις την Τιμιωτέραν, ό μεν εντόπιος μοναχός, έψαλλε μόνον την «Τιμιωτέραν των Χερουβείμ», και καθ' εξής έως τέλους· τον συνήθη δηλαδή, και παλαιόν ύμνον του Αγίου Κοσμά του ποιητού. Ο δε ξένος εκείνος μοναχός, κάμνοντας άλλην αρχήν του ύμνου, έψαλλεν ούτως· «Άξιον έστιν ως αληθώς, μακαρίζειν σε την Θεοτόκον, την αιμακάριστον, και παναμώμητον, και μητέρα του Θεού ημών». Είτα εσύναψε και την Τιμιωτέραν μέχρι τέλους. Ακούσας δε

ταύτα ο εντόπιος μοναχός, εθαύμασε, και λέγει προς τον φαινόμενον ξένον. Ημεῖς μόνον ψάλλομεν «την Τιμιωτέραν»· το δε «Ἄξιον ἔστιν», ουδέποτε ηκούσαμεν, ούτε ημεῖς, ούτε οι προτύτεροι ἀπὸ ημᾶς. Ἀλλὰ παρακαλῶ σε, ποιήσον ἀγάπην, και γράψον και εἰς ἐμένα τον ὕμνον τούτον, διὰ να τον ψάλλω και ἐγὼ εἰς την Θεοτόκον. Ο δε ἀποκριθεὶς, φέρε μοι, του λέγει, μελάνι και χαρτί, διὰ να τον γράψω. Ο δε εντόπιος, δεν ἔχω του λέγει, ούτε μελάνι, ούτε χαρτί. Και ο φαινόμενος ξένος, φέρε μοι, του εἶπε, μίαν πλάκα. Ο δε μοναχός δραμὼν, εὔρε πλάκα, και του την ἔφερε. Λαβὼν δε ταύτην ο ξένος, ἔγραψεν ἐπάνω εἰς αὐτήν με τον εαυτοῦ δάκτυλον τον ρηθέντα ὕμνον, το «Ἄξιον ἔστι». Και, ὦ του θαύματος! τόσον βαθέως ἐχαράχθησαν τα γράμματα ἐπάνω εἰς την σκληράν πλάκα, ὡσάν να ἐγράφησαν ἐπάνω εἰς πηλὸν ἀπαλώτατον. Εἶτα λέγει τῷ ἀδελφῷ· ἀπὸ της σήμερον και εἰς το ἐξῆς, οὕτω να ψάλλετε και ἐσεῖς, και ὅλοι οι ὀρθόδοξοι. Και ταῦτα εἰπὼν, ἐγένεν ἀφαντος· ἦτον γὰρ Ἅγιος Ἄγγελος, ἀπεσταλμένος ὑπὸ Θεοῦ, διὰ να ἀποκάλυψη τον Ἀγγελικὸν ὕμνον τούτον, και τη Μητρὶ του Θεοῦ πρεπωδέστατον· μάλλον δε, ἦτον ο Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ὡς ρηθήσεται ἐμπροσθεν.

Ἀφ' ου δε ἦλθεν ἀπὸ την ἀγρυπνίαν ο γέροντας, και εἰσῆλθεν εἰς το κελλίον, ἀρχίζει ο ὑποτακτικὸς αὐτοῦ να ψάλλῃ το, Ἄξιον ἔστι, καθὼς ο Ἄγγελος αὐτῷ ἐπαρήγγειλε· και ἀκολουθῶς δείχνει εἰς τον γέροντά του και την ρηθείσαν πλάκα με τα ' Ἀγγελοχάρακτα γράμματα. Ο δε ταῦτα ἀκούσας, και ἰδὼν, ἐμεινεν ἐκστατικὸς διὰ το τοιοῦτον θαυμάσιον. Και λοιπὸν, λαβόντες και οι δύο την Ἀγγελοχάρακτον ἐκείνην πλάκα, ἀπήλθον εἰς το Πρωτάτον και δείξαντες αὐτήν εἰς τε τον πρῶτον του Ἀγίου Ὁρους, και εἰς τους λοιποὺς γέροντας της Κοινῆς συνάψεως, ἐδιηγήθησαν εἰς αὐτοὺς ἅπαντα τα γενόμενα· οι δε δοξάσαντες ὁμοφώνως τον Θεόν, και εὐχαριστήσαντες την Κυρίαν ημῶν Θεοτόκον, διὰ το παράδοξον τούτο, εὐθύς ἀπέστειλαν την πλάκα εἰς την Κωνσταντινούπολιν, προς τε τον Πατριάρχην, και τον Βασιλέα, σημειώσαντες εἰς αὐτοὺς διὰ γραμμάτων ἅπασαν την ὑπόθεσιν του τοιοῦτου τερατουργήματος.

»Ἀπὸ τότε δε και ὕστερα, ο μεν Ἀγγελικὸς αὐτὸς ὕμνος διεδόθη εἰς ὅλην την οἰκουμένην, δια να ψάλλεται εἰς την Θεομήτορα, ἀπὸ ὅλους τους ὀρθοδόξους. Η δε Ἁγία εἰκὼν της Θεοτόκου, η ευρισκομένη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του κελλίου ἐκείνου, ἐν ὧ το τοιοῦτον γέγονε θαῦμα, μετεφέρθη ἀπὸ τους πατέρας του Ἀγίου Ὁρους, εἰς την Ἐκκλησίαν του Πρωτάτου· και εἰς αὐτήν εὐρίσκεται ἕως της σήμερον, ἐνθρονιασμένη ἐπάνω τού Ἱεροῦ Συνθρόνου, ἐντὸς του Ἀγίου Βήματος, ἐπειδὴ και ἐμπροσθεν της εἰκόνος ταύτης ἐψάλθη πρῶτον ὑπὸ του Ἀγγέλου ο ὕμνος οὗτος. Το δε κελλίον ἐκεῖνο, ἔλαβε την ἐπωνυμίαν να ὀνομάζεται, Ἄξιον ἔστι. Και ο λάκκος ἐκεῖνος, εἰς τον ὅποιον το κελλίον εὐρίσκεται, ὀνομάζεται ἀπὸ ὅλους ἕως της σήμερον, "Ἄδειν" ο ἔστι ψάλλειν, διὰ το να ἐψάλθη πρῶτον εἰς αὐτὸν ο Ἀγγελικὸς,

και Θεομητροπρεπής ούτος ύμνος».

Και συνεχίζει ο άγιος Νικόδημος: «Ότι δε το θαύμα τούτο είναι πολλά παλαιόν, και ότι ο Άγγελος οπού εφάνη, ήτον ο Αρχάγγελος Γαβριήλ, μαρτυρεί και το εν τοις τετυπωμένοις Μηναίοις γεγραμμένον, κατά την ενδέκατην του Ιουνίου μηνός, ούτω· «Τη αυτή ημέρα η Σύναξις του Αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τω Άδειν». Επειδή γαρ, ως φαίνεται, εν τη ενδέκατη του Ιουνίου ηκολούθησε το τοιούτον θαυμάσιον τούτου χάριν οι τότε πατέρες, ετέλουν Σύναξιν, και Λειτουργίαν κατ' ενιαυτόν, εις τον ρηθέντα λάκκον, τον επονομαζόμενον Άδειν, εις μνήμην του θαύματος, τιμώντες, και δοξάζοντες τον Αρχάγγελον Γαβριήλ· όστις, καθώς απ' αρχής έως τέλους εστάθη ο ένθεος υμνολόγος της Θεοτόκου, και τροφεύς, και διακονητής, και χαροποιός αυτής ευαγγελιστής· ούτως υπηρέτησε και εις το να αποκάλυψη τον όντως Θεομητρικόν τούτον ύμνον, ως αυτώ μόνω κατά πάντα πρεπούσης της τοιαύτης διακονίας.

Και πάλαι μεν ο Δεσπότης των όλων Θεός, έδωκε τας δέκα εντολάς εις τους Εβραίους, γεγραμμένας με τον εαυτού δάκτυλον, επάνω εις τας δύο λιθίνας πλάκας. Τώρα δε ο Άρχων των του Θεού Αγγέλων, έδωκεν εις όλους τους ορθοδόξους, τον πλέον γλυκύτερον, και ερασμιώτερον ύμνον της Μητρός του Θεού, γεγραμμένον εις λιθίνην πλάκα με τον αρχαγγελικόν αυτού δάκτυλον.

»Βλέπε δε και πως επληρώθη η προφητεία του θείου Γαβριήλ, οπού είπεν, ότι να ψάλλωσι τον ύμνον τούτον όλοι οι ορθόδοξοι' διά τιτόσον κοινός και τόσον ποθεινός εγένετο ο Αρχαγγελοσύνθετος ούτος ύμνος εις όλους τους ορθοδόξους, ώστε όπου, και αυτά τα μικρά παιδάκια των Χριστιανών, ηξεύρουν και τον ψάλλουν μεγαλοφώνως την σήμερον, με μεγάλην χαράν της καρδιάς των, εις δόξαν της Θεοτόκου· ης ταις αγίαις πρεσβείαις αξιωθείμεν της βασιλείας των ουρανών.» Αμήν.

Ο ακριβής χρόνος της αγγελοφανείας

Για τον καθορισμό του χρόνου της αγγελοφανείας αυτής οδηγούμαστε από δύο σημαντικά στοιχεία:

α) Στην τυπωμένη ακολουθία του «Άξιον έστιν» αναφέρεται; «Το παρόν θαύμα εγένετο επί βασιλείας Βασιλείου και Κωνσταντίνου των αυτοδέλφων, των και Πορφυρογεννήτων καλουμένων, υιών Ρωμανού του Νέου εν έτει σωτηρίω 980, Νικολάου δε Χρυσοβέργου πάτριαρχούντος, εν έτει από κτίσεως κόσμου στυγ». Το έτος όμως στυγ (=6490) αντιστοιχεί με το σωτήριο έτος 982 (και όχι με το 980). Οι αυτοκράτορες που μνημονεύονται είναι Βασίλειος Β΄ ο Βουλγαροκτόνος (976-1025) και Κωνσταντίνος ο Η΄ (1025--1028).

β) Στο παραπάνω υπόμνημα αναφέρεται ότι το θαύμα έγινε ημέρα Κυριακή και ότι στα παλιά έντυπα μηναία η σύναξη του Αρχαγγέλου Γαβριήλ εν τω Άδειν αναγράφεται την 11η Ιουνίου. Επειδή, όπως φαίνεται, την 11η Ιουνίου έγινε το θαύμα αυτό, τότε η ημερομηνία αυτή

πρέπει να αναζητηθεί στο 982. έτος που η 11η Ιουνίου συμπίπτει με ημέρα Κυριακή.

Η σύνθεση του ύμνου και η λειτουργική του χρήση

Το θεομητορικό μεγαλυνάριο «Άξιον έστιν» αποτελείται από δύο διακεκριμένους ύμνους, απ΄ το αγγελοδίδακτο προύμνιο «Άξιον έστιν ως αληθώς, μακαρίζει Σε την Θεο-τόκον, την αιμακάριστον, και παναμώμητον, και Μητέρα του Θεού ημών» και από τον ειρμό της θ΄ ωδής του κανόνα της Μεγάλης Παρασκευής «Την τιμιωτέραν των Χερουβείμ, και ενδοξοτέραν ασυγκρίτως των Σεραφείμ, την αδιαφθόρως, Θεόν Λόγον τεκούσαν, την όντως Θεοτόκον Σε μεγαλύνωμεν», ποίημα του αγίου Κοσμά του Ποιητού (8^{ος} αι.).

Ο ύμνος πέρασε απ΄ τα τέλη του 10^{ου} αιώνα σε λειτουργική χρήση και ψάλλεται στη θεία Λειτουργία του ιερού Χρυσοστόμου, όποια ημέρα κι αν τελείται αυτή, μετά την εκφώνηση «Εξαιρέτως της Παναγίας αχράντου...» απ΄ τον α΄ χορό, στον ήχο που ψάλλθηκε και το Χερουβικό. Υπάρχουν βέβαια και περιπτώσεις που «καταλίμπνεται» και ψάλλεται άλλο αντ΄ αυτού.

Ψάλλεται επίσης στον Όρθρο και στους δύο Παρακλητικούς κανόνες της Θεοτόκου και αναγιγνώσκεται στις ακολουθίες της Τραπέζης και του Μικρού Αποδείπνου.

Κατά τήν τοπική αγιορείτικη παράδοση ο αρχάγγελος Γαβριήλ έψαλλε τον ύμνο σε ήχο β΄.

Η ακολουθία στην εικόνα του «Άξιον έστι»

Πλήρη ακολουθία στο «Άξιον έστι» φιλοπόνησε ο λόγιος ιεροδιάκονος του Ρωσικού Κοινοβίου Βενέδικτος «εύλαβεία τη προς την Κυρίαν Θεοτόκον, αιτήσει

των του Πρωτάτου Εκκλησιαστικών, κατά το 1838».

Εκδόθηκε τέσσερις φορές στην Αθήνα (1854, 1857, 1890, 1971) και μια στις Καρυές του Αγίου Όρους (1924). Η μετάφρασή της στα σλαβονικά τυπώθηκε δύο φορές, μια στην Κωνσταντινούπολη (1861) και μια στη Θεσσαλονίκη (1910).

Ο κανόνας είναι γραμμένος σε ήχο δ΄. «Ανοίξω το στόμα μου», Στη θέση του συναξαρίου δημοσιεύεται το υπόμνημα του Πρώτου Σεραφείμ.

Τα δοξαστικά, που τονίστηκαν μουσικά, «αντεγράφησαν διά χειρός Αβερκίου Μοναχού Αντιπροσώπου Ιεράς Μονής Ξενοφώντος εν έτει 1923».

Η λιτανεία της αγίας εικόνας

Τη δεύτερη μέρα του Πάσχα γίνεται στον ιερό ναό του Πρωτάτου πανηγυρική θεία Λειτουργία και ακολουθεί μεγαλοπρεπέστατη λιτανεία της θαυματουργής εικόνας στα όρια της σκήτης των Καρεών «μετά σκήπτρων και Θείων εικόνων, λαμπαδοφορουμένων ιερέων και διακόνων, μετά μανουολίων και μετά της του σύμπαντος μοναχικού ομηγύρεως ψαλ-λόντων της λαμπράς τα μελλίρυτα άσματα και ευωχίαν παρακλήσεως εν ειθισμένοις τόποις ποιούμενων».

Η λιτάνευση και περιφορά τηξς εικόνας γίνεται «διά την αγάπην την ιδικήν μας· ήτοι διά να αγιάζη τους οίκους μας· διά να ευλογή τους καρπούς μας· διά να διώκη κάθε βλαβερόν ζώφιον από τους κήπους και αμπελώνας και δένδρα μας και τελευταίον, διά να καθαρίζη τον αέρα από κάθε νοσηράν αναθυμίασιν, και ούτω να ποιή αυτόν εύκρατον εις την υγείαν των σωμάτων μας».

Συμμετέχουν ο χοροστατών αρχιερέυς, η Ιερά Επι-στασία, οι πολιτικές αρχές και πλήθος κόσμου που συρρέει απ' τα διάφορα μέρη του Όρους, απ' τα μοναστήρια, απ' τις σκήτες και ιδιαίτερα απ' τα πέριξ των Καρεών κελλία, δείχνοντας έτσι τη θερμή ευλάβεια και το σεβασμό προς την Κοινή Προστάτιδα. Φρουρό και Φύλακα του Ιερού Τόπου Κυρία Θεοτόκο. Προπολεμικά ο αριθμός των ανθρώπων που ακολουθούσε τη λιτανεία περνούσε τις δύο χιλιάδες.

Η διαδρομή της λιτανείας απ' αρχαιοτάτων χρόνων είναι καθορισμένη και στο Τυπικό της εκτίθεται με κάθε λεπτομέρεια. Στους διάφορους σταθμούς της λιτανείας γίνονται ποικίλες εκφωνήσεις και διάφορες ευχές προς αποτροπή νόσων και επιδημιών που επιπολάζουν στους ανθρώπους και στην καλλιεργούμενη φύση, καθώς και στα ζώα.

Το Τυπικό βρίσκεται γραμμένο σε τρία χειρόγραφα, που φυλάγονται στη βιβλιοθήκη του Πρωτάτου. Το πρώτο γράφτηκε μετά το 1508. Σ' αυτό αναφέρεται

πως η λιτανεία ξεκινάει απ' την εκκλησία του Πρωτάτου και ακολουθεί τη διαδρομή: Ιβηριτικό κονάκι, πύργος του Μακρή, μονή Κουτλουμουσίου -όπου την υποδέχονται ό ηγούμενος και φορεμένοι ιερείς-, πύργος του Ραβδούχου, μονή του Αλυπίου, σταυρός του Χρυσοστόμου, σταυρός του αγίου Στεφάνου, σταυρός άνωθεν του πνευματικού παπά κυρ- Σάββα, σταυρός του Καπρούλη και του Ψαρά. σταυρός του μεγάλου Αντωνίου και του αγίου Βασιλείου, σταυρός Ζωγραφίτικος, μονή του αγίου Σάββα εις τον πύργον, Ξηροποταμηνό κονάκι και πάλι στη μεγάλη εκκλησία του Πρωτάτου.

Το δεύτερο γράφτηκε το 1851 από τον γνωστό ζωγράφο και εκκλησιάρχη του Πρωτάτου ιερομόναχο Μακάριο Γαλατσιάνο. Το τρίτο γράφτηκε το 1913 και είναι στην πραγματικότητα αντιγραφή του προηγούμενου.

Στα δύο τελευταία Τυπικά προστέθηκαν και μερικοί ακόμη σταθμοί της λιτανείας με ανάλογες εκφωνήσεις: Παντοκρατορινό κονάκι, σταυρός της σκήτης του αγίου Παντελεήμονος, Αγιοπαυλίτικο κονάκι. Ρωσικό κονάκι και «καινό Συνακτικό των Επιστατών». Δε διέρχεται όμως απ' τον πύργο του Μακρή και ο σταυρός του Καπρούλη μνημονεύεται ως σταυρός του Κιοσκίου.

Ολοι οι μοναχοί έχουν πόθο να διαβεί η χαριτόβρυτη εικόνα κι από τα όρια των δικών τους κελλιών, για να τα ευλογήσει με το πέρασμά της. Σε κάθε κελλί διαβάζεται το σχετικό Ευαγγέλιο και ψάλλεται το τροπάριο του Αγίου, στο όνομα του οποίου τιμάται το κελλί.

Η λιτανεία μέχρι σήμερα συνεχίζεται να τελείται αδιάκοπα και παρά την πολύωρη πορεία την ακολουθούν πολλοί μοναχοί και λαϊκοί τιμώντας τη χάρη της και ζητώντας την ευλογία της, Στα παλιότερα χρόνια, επιστρέφοντας απ' τη λιτανεία, μετά την τέλεση του Εσπερινού, πήγαιναν «άνω εις τα Κατηχούμενα, και εκεί ητοιμασμένης ούσης Τραπέ-ζης, εφιλεύοντο πάντες οι λιτανεύοντες αδελφοί, φίλια και παρακλήοι μεγάλη».

Θαύματα της εικόνας κατά τη λιτανεία

Θαύματα της εικόνας κατά τη λιτανεία

Στα παραπάνω Τυπικά μνημονεύονται και τα εξής εξάισια σημεία που έδειξε ο Θεός:

Το έτος 1508 οι μοναχοί του Διονυσιάτικου κελλίου του αγίου Στεφάνου, την ώρα της λιτανείας, εγκατέλειψαν το κελλί, κρύφτηκαν και δεν υποδέχτηκαν την εικόνα της Θεοτόκου ούτε περιποιήθηκαν τους λιτανεύοντες μοναχούς. Το ίδιο βράδυ δυνατή βροχή και χαλάζι αφάνισαν τ' αμπέλια τους, τα δένδρα και τους κήπους τους, ενώ των γειτόνων τους έμειναν «σώα και ευθαλή». Οι μοναχοί, συναισθανθέντες την αμαρτία τους, έσπευσαν στη μονή Διονυσίου και ανήγγειλαν το γεγονός στον άγιο Νήφωνα, πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως, που βρισκόταν τότε εκεί. Εκείνος τους επιτίμησε ανάλογα και την επόμενη χρονιά υποδέχτηκαν με τιμή την εικόνα, περιποιήθηκαν τους μοναχούς και πέφτοντας στη γη ζήτησαν συγχώρεση για την περσινή τους συμπεριφορά,

Και οι μοναχοί της μονής Κουτλουμουσίου δυο φορές δεν έλαβαν μέρος στη λιτανεία, λέγοντας ότι «ημείς μοναστήριον μέγιστον έσμεν, και οφείλομεν ιδίως λιτανεύειν, ως και τα άλλα μοναστήρια, και την αρχαίαν ταύτην παράδοσιν των

πατέρων ου ποιούμεν». Και «ευθύς η οργή του Θεού ανέβη επ' αυτούς». Την πρώτη φορά οι αλλόφυλοι τους έκαψαν το καράβι του μοναστηριού και τον αρσανά και τη δεύτερη η νεόδμητη τράπεζα του μοναστηριού μαζί με άλλα κτίσματα κατέπεσαν «αθρόως ως τα Ιεριχούντια τείχη»,

Η εικόνα και το ελληνικό έθνος

Στις 3 Οκτωβρίου 1913 οι αγιορείτες μοναχοί, αφού έκαναν εκτενή δέηση με ολονύκτια αγρυπνία στο ναό του Πρωτάτου, συνέταξαν το μνημειώδες ψήφισμα «της αιωνίου και αδιάσπαστου ενώσεως μετά της Μητρός Ελλάδος», το οποίο υπέγραψαν οι ηγούμενοι και προϊστάμενοι των μοναστηριών, αφού πρώτα έβαζαν τρεις μετάνοιες μπροστά στην «εφέστιο των εφεστίων» εικόνα του Αγίου Όρους και κατασπάζονταν με βαθύτατη συγκίνηση και δάκρυα την πανάχραντο Δέσποινα και έφορο του Άθω. Το έγγραφο αυτό καθαρογράφηκε, σφραγίστηκε απ' τη Κοινότητα και τα μοναστήρια και στάλθηκε το μεν πρωτότυπο στον βασιλέα Κωνσταντίνο, «τον επί του Αγίου Όρους διάδοχον των αιιδίμων Αυτοκρατόρων, των ιδρυτών των ιερών μονών», αντίγραφα δε στη Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία, σε όλες τις κυβερνήσεις των Ορθοδόξων κρατών και στα μέλη «της εν Λονδίνω Πρεσβευτικής Συνδιασκέψεως».

Η εικόνα του «Άξιον έστι» τυπώθηκε και στις επίσημες ομολογίες του εθνικού αγιορείτικου δανείου του 1931, μετά την ανεκτίμητη προσφορά απ' τα μοναστήρια του μεγαλύτερου μέρους των αγιορείτικων μετοχίων προς αποκατάσταση των ακτημόνων και των προσφύγων της Μικρασιατικής καταστροφής.

Το 1963, με αφορμή τον επίσημο εορτασμό της χιλιετηρίδος του Αγίου Όρους, η πάνσεπτη εικόνα με απόφαση της Ιεράς Κοινότητος και με τη συνοδεία μητροπολιτών, πολιτικών και στρατιωτικών αρχών, των αντιπροσώπων των μονών, των διακονητών του Πρωτάτου κ.ά. μεταφέρθηκε στην Αθήνα, όπου την υποδέχτηκαν με εξαιρετικές τιμές, βαθύτατη ευλάβεια και συγκίνηση. Πλήθος πιστών της πρωτεύουσας είχαν έτσι την ευκαιρία να προσκυνήσουν τη σεβάσμια και ιστορική εικόνα, που για πρώτη φορά έβγαινε από το ιερό λίκνο της.

Στην εκκλησία του Πρωτάτου γίνονται ημέρα και νύκτα οι ακολουθίες και συνεχίζονται αδιάκοπα οι παρακλήσεις και δεήσεις των μοναχών προς την Καρεώτισσα Θεοτόκο.

Οι ευλαβείς χριστιανοί απ' την Ελλάδα και το εξωτερικό στέλνουν ονόματα για μνημονεύσεις και λειτουργίες. Ο μεγάλος αριθμός των προσκυνητών, που καθημερινά έρχεται στις Καρυές για την έκδοση του διαμονητηρίου, παίρνει την ευλογία της αγίας Πρωταΐτισσας.

Οι πολλές δημοσιεύσεις του υπομνήματος, οι εκδόσεις της ακολουθίας, το πλήθος των αντιγράφων και ιδιαίτερα η εξαιρετική διάδοση του αγγελοδίδακτου ύμνου του «Άξιον έστιν» έκαναν σ' όλο τον κόσμο γνωστή την εικόνα.

Ιουστίνου ιερομ. Σιμωνοπετρίτου, «Άξιον Εστιν» - Η θαυματουργή εικόνα του Πρωτάτου, Αγιορείτικα τετράδια 1

Πηγή: pemptousia.gr